

Průvodní zpráva

NÁMĚSTÍ A PŘILEHLÉ ULICE VE VELKÉM MEZIŘÍČÍ

Anotace

"Úklid" a respekt namísto radikálních zásahů – Náměstí pro lidi.

Základní principy navrhovaného řešení:

- **jasné řešení veřejného prostoru**

- Náměstí patří lidem (pěší zóna s časově omezeným režimem dopravní obsluhy pro rezidenty a zásobování)
- parkování v dostupné vzdálenosti

Stávající situace s průjezdnou dopravou a parkováním na Náměstí neodpovídá standardům třetího tisíciletí – navrhujeme výhradně pěší zónu obsluhovanou z bočních ulic v režimu obytné zóny. Rezidenti a zásobovací vozidla budou mít možnost vjezdu a časově omezeného pobytu v zóně.

- **nové vztahy a funkce**

- obnovení vizuálních dominant (kostel, radnice, socha sv. Jana Nepomuckého, kašna)
- revitalizace systému vzrostlé zeleně,
- důsledné vymístění parkovacích míst mimo Náměstí

Současný stav vzrostlých lip na Náměstí jim neslibuje valnou perspektivu do budoucna a jejich konfigurace navíc blokuje zásadní průhledy na kostel a radnici – na základě vlastního dendrologického průzkumu reflektujícího skutečně aktuální stav v místě doporučujeme skácení dvou lip uprostřed Náměstí a doplnění stávající sestavy stromů o novou skupinu, která nebude v pohledové kolizi s přirozenými dominantami Náměstí. Zachované i nové stromy budou kvůli zabezpečení optimálních podmínek růstu zasazeny pod dřevěným roštem, který zároveň vytvoří pódium pro "korzo" před či po koncertu nebo jen před zasedáním zastupitelstva.

Veškerá parkovací stání navrhujeme mimo prostor Náměstí – v přilehlých ulicích (celkem 90 míst) nebo na velkokapacitním parkovišti za řekou Balinkou.

- **řešení dopravy**

- Náměstí neprůjezdné (pouze pro rezidenty a zásobování)
- plynulejší průjezd ulicemi Pod hradbami/Novosady díky přeřešení křižovatky s Vrchoveckou ulicí
- zjednodušení obsluhy náměstí zjednosměrněním ulic Radnická/Vrchovecká, resp. Komenského/Kostelní
- maximální využití parkoviště v prostoru bývalého Svitů za řekou Balinkou
- v řešeném území pouze 90 krátkodobých parkovacích stání
- zvážit výstavbu malého parkovacího domu u křižovatky TřebíčskáXRadnická

Komplikovanost dopravní situace v centru města přesahuje rámec soutěže – přesto se pokoušíme přispět dílčími podněty: neprůjezdnost Náměstí, dvě nové okružní křižovatky na průtahu městem, vymístění parkovacích míst mimo řešené území. Vjezd do řešeného území Radnickou ulicí od severozápadu je vhodné hmotově uzavřít novým objektem, kterým může být víceúčelový či parkovací dům.

- **komunikace pro cyklisty**

- nové trasování cyklostezky 5234 podél Balinky
- pohyb cyklistů po náměstí v režimu pěší zóny ("Cyklisto, veď kolo")

Nová stopa cyklostezky sleduje tok Balinky až k pěšímu propojení na parkoviště, kde překoná řeku a dále pokračuje po jejím pravém břehu až k lávce proti ulici Lipnice, po níž se vrátí na levý břeh Oslavy a spojí se s cyklostezkou 5178 (Mlynářskou).

- **komunikace pro pěší**

- pěší propojení s budoucím parkovištěm za Balinkou

- rozšíření a předláždění chodníků v řešeném území

Celé řešené území preferuje pohyb chodce, ať už v režimu pěší (Náměstí) nebo obytné zóny. Odstavné plochy pro dlouhodobé parkování za řekou jsou v docházkové vzdálenosti, 90 míst pro krátkodobé stání v řešeném území.

- **místo pro setkávání i odpočinek**

- dřevěná "pódia" pod lipami (zároveň opatření pro zlepšení podmínek jejich růstu)
- lavičky kolem kostela

Pod stávající i nově navrženou skupinou lip bude v rámci zkvalitnění jejich životních podmínek pochozí dřevěný rošt, který bude zároveň plnit funkci symbolického tanečního parketu, korza či promenády. Lavičky v centru i po obvodu Náměstí, jakož i okolo kostela, umožní odpočinek během pobytu pěších v centru města.

- **řešení zeleně**

- komplexní revitalizace na základě vlastního aktuálního dendrologického průzkumu (podrobněji ve schématu, na Panelu č. 3 a v textové části)

- **architektonický detail**

- nové dláždění na všech pochozích/pojízdných plochách
- nová koncepce veřejného osvětlení
- jednoduché typové lavičky české výroby
- návrat k původnímu designu věžních hodin (podsvětlení zůstane zachováno)

- **vodní prvky**

- stávající kašna
- pítko (mobiliář)
- repasovaná pumpa uprostřed náměstí – pro mytí rukou a/nebo ovoce či zeleniny z trhu (mobiliář)

Koncepce dopravy

Návrh dopravního řešení vychází z předpokladu zřízení pěší zóny na náměstí. Příjezdové komunikace Radnická, Vrchovecká, Komenského a Kostelní budou v rámci řešeného území zjednosměrněny; jejich charakter a uspořádání uličního profilu navrhujeme jako obytné zóny s jednou úrovní výšek povrchu a s vyhrazenými parkovacími stáními, jež budou vymezena odlišnou linkou dlažby.

Napojení náměstí bude ze stavebně upravené stávající okružní křižovatky Třebíčská – Hornoměstská a Pod Hradbami novým jednosměrným ramenem. Napojení Radnické ulice je řešeno obdobně, a to napojením jednosměrným ramenem do nově řešené soustavy dvou spojených okružních křižovatek (ulic Pod Hradbami – Radnická – Vrchovecká – Novosady), které tvoří jeden celek.

Dendrologická koncepce

Základním parametrem při řešení prostoru náměstí pro nás byla informace o zdravotním stavu a perspektivě pětice stávajících lip. Představují hodnotu z hlediska času těžce nahraditelnou a považovali bychom za chybu o ni obyvatelé Velkého Meziříčí připravit. Na druhou stranu jsme nechtěli budovat návrh na stromech, které vzhledem ke své kondici a zdravotnímu stavu nemají dlouhodobější perspektivu. Specializovaným arboristou jsme si proto nechali vypracovat aktuální odborný posudek o jejich zdravotním stavu a dále vycházeli z jeho doporučení.

Navrhujeme zachovat na náměstí tři ze stávajících pěti lip, vytvořit jim v rámci možností moderními postupy příznivější životní podmínky, ale současně vysadit novou skupinu, která prostor náměstí "zmladí" a časem převezme pomyslnou štafetu. Abychom již na začátku mohli těmto mladým

stromů nabídnout neomezený prostor k růstu a rozvoji, prosazujeme v našem návrhu důkladnou a velkorysou přípravu kořenového prostoru a také technické řešení provedení zpevněných ploch okolí lip jiným způsobem než prostým zadrážděním. Toto řešení umožní stromům lépe přijímat a využívat povrchovou vodu a předchází zhutňování v kořenové zóně, které zabraňuje přístupu vzduchu ke kořenům.

Průzkum stavu ostatních stromů v řešeném území nás přivedl k přesvědčení, že jednotlivé skupiny dřevin se rozpadají a nemá smysl se jimi svazovat. Ulice jsme osvěžili novými stromořadími se stromy s menšími volně rostoucími korunami nasazenými v podchozí výšce. Nalezli jsme příležitosti doplnit centrum města o několik středně velkých stromů. Kromě náměstí je jednou z nich i prostor v blízkosti rohu ulice Komenského a Kostelní, kde větší strom vytvoří komplement "náměstíčku" vycházejícího ze šikmé polohy kostela. Příležitostmi jsou i nově navržené kruhové objezdy, ve kterých stromy přispějí k pocitu zklidnění a v případě vyústění Vrchovecké ulice i k podvědomému propojení centra s podhradím. Kromě stromů budou kruhové objezdy osázeny porostem nízkých pokryvných keřů a peren s nízkými nároky na péči.

Při výběru konkrétních druhů stromů do ulic se budeme řídit místními klimatickými a půdními podmínkami, přirozeným vzhledem, tolerancí vůči omezení dlažbou a posypové soli, jejíž používání navrhujeme perspektivně zcela odstranit. Současně budeme trvat na vytvoření dostatečně velkých prokořenitelných prostorů zasahujících pod zpevněné plochy, které výrazně prodlužují stromům život. Navrhujeme, aby se součástí revitalizace náměstí stal i promyšlený systém hospodaření s dešťovou vodou, resp. zpomalování jejího odtoku, který se bude podílet na udržení příznivých stanovištních podmínek stromů.

Řešení konkrétních lokalit:

1. Komenského (stromořadí malokorunných stromů. Pokračuje okolo rohu školy do části ulice Kostelní. Nenáročné listnaté opadavé stromy do výšky 6-7 m s menší rozvolněně rostoucí korunou)
2. Kostelní (oboustranné stromořadí. Svěží, hustější opadavé listnáče do výšky 8-10 m, navazující na charakter stávajícího nově založeného stromořadí v ulici Novosady z javoru babyky)
3. Strom u kostela (malebný, středně velký listnatý strom vytvářející adekvátní kulisu po boku kostela)
4. Zákoutí za kostelem (kvetoucí malokorunné stromy v klidném prostoru za kostelem)
5. Tři staré lípy na náměstí vedle kašny sv. Floriána (stávající cenné lípy na náměstí. Po provedení odborného průzkumu byly vyhodnoceny tyto tři z pěti původních lip jako dlouhodobě perspektivní, ale pouze za předpokladu, že bude provedeno zlepšení jejich současných stanovištních podmínek. Ty vedou k postupnému zhoršování kondice stromů. Součástí návrhu zlepšení podmínek je zvýšení propustnosti vody a vzduchu ke kořenům stromů)
6. Dvě staré lípy vedle sochy sv. Jana Nepomuckého (po provedení nového odborného průzkumu byly vyhodnoceny jako neperspektivní = navrhujeme jejich odstranění)
7. Čtyři nové lípy na náměstí ("štafeta do budoucnosti" -zachovávají podvědomí osy náměstí, ale nevytvářejí pravidelnou půdorysnou figuru ohroženou případným výpadkem některého ze stromů. Navržené přípravy terénu a úpravy povrchu části náměstí vytvářejí předpoklad pro jejich zdravý vývoj a dlouhodobou perspektivu)
8. Strom na rohu Radnické a Vrchovecké (vzdušný středně velký strom při oblém osluněném nároží funkcionalistické stavby)
9. Stromy v Radnické a Vrchovecké (malokorunné listnaté opadavé stromy do výšky 6-7 m s menší rozvolněnou volně rostoucí korunou)
10. Zeleň a stromy v kruhových objezdech (středně velké listnaté stromy vytváří parkovou atmosféru uvnitř města. Stromy mají dostatek prostoru pro rozvoj koruny a jejich kořenová zóna není zhutňována provozem)

Seznam příloh

1/
grafická část – Panel č. 1

2/
grafická část – Panel č. 2

3/
grafická část – Panel č. 3

4/
průvodní zpráva

5/
obálka Autor